

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ФОРМУВАННЯ ВИКЛАДАЧЕМ ВИЩОЇ ШКОЛИ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ НА ОСНОВІ ПРИНЦИПІВ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ НАВЧАННЯ

Для забезпечення якості формування викладачем вищої школи правової культури майбутніх фахівців важливим є інтенсивне вивчення ними правових дисциплін, що залучає не використовувані у звичайному навчанні психологічні резерви діяльності й особистості студентів. Проблемою, що виникає в цьому контексті, є проектування з метою його інтенсифікації змісту вивчення цих дисциплін. Аналіз публікацій [1–21 та ін.], у яких започатковано розв'язання проблеми, показав, що дослідження конкретних аспектів якості проектування змісту навчання з метою його інтенсифікації, досліджувалися широким колом авторів, зокрема в руслі проектного підходу [13, с. 259].

Модульний підхід до проектування курсів інтенсивного вивчення фахівцями правових дисциплін фахівцями є основою для ущільнення програмового матеріалу (В. Стрельніков, Л. Жук [13, с. 260]. Він реалізується завдяки структуруванню матеріалу, який повною мірою забезпечує досягнення поставленої дидактичної мети кожним студентом [13, с. 260].

Формуванню викладачем правової культури майбутніх фахівців в умовах коледжу сприяє дотримання таких принципів інтенсифікації вивчення правових дисциплін:

- 1) *принцип цільового призначення інформаційного матеріалу* – указує, що зміст банку інформації з правових дисциплін конструюється виходячи з дидактичної мети;
- 2) *принцип поєднання інтегрованих, комплексних і окремих дидактичних цілей* реалізується для визначення структури змістових модулів;
- 3) *принцип повноти навчального матеріалу*, який потребує таких правил: а) викладається суть навчального матеріалу; б) подаються до цього матеріалу основні пояснення; в) указуються можливості для додаткового поглибленого й розширеного вивчення матеріалу шляхом використання комп'ютера, конкретних літературних джерел; г) ставляться практичні завдання і пояснення для їхнього вирішення; д) даються теоретичні завдання та пропонуються відповіді на них [11, с. 94–97; 13, с. 261];
- 4) *принцип відносної самостійності елементів*, який передбачає виділення зі змісту навчання відокремлених самостійних елементів;
- 5) *принцип реалізації зворотного зв'язку*, який означає, що процес засвоєння знань повинен бути контрольованим та керованим і потребує таких правил: а) має бути можливість зворотного зв'язку; б) застосовується поточний, проміжний і узагальнювальний контроль; в) перші два види контролю можуть бути і самоконтролем; г) вони мають своєчасно виявити прогалини у знаннях та чітко показувати, у випадку неуспішності, що слід повторити чи глибше засвоїти; д) узагальнювальний (вихідний) контроль має показувати рівень засвоєння модуля та, у випадку недостатнього засвоєння, надавати студенту можливість повторення матеріалу, з якого отримані незадовільні відповіді [11, с. 97–99; 13, с. 261];
- 6) *принцип стиснення навчальної інформації* у змістовому модулі, що означає її мінімізацію – стиснення інформації, лаконічність і достатність, помірність, необхідне збереження цілісності даної системи знань;
- 7) *принцип генералізації знань*, що вимагає такої побудови змісту навчального курсу, коли чітко виділяються основні структури і поняття та навчальний матеріал організовується у чітку систему в логічному порядку конкретизації основних понять;
- 8) *методологічні (загальні) принципи* інтенсивного вивчення правових дисциплін майбутніми фахівцями в умовах коледжу становлять принципи: а) гуманізації навчання; б) принцип науковості; в) принцип системності, який забезпечує системний підхід у навчанні; г) принцип розвитку;

д) принцип конкретності істини; е) принцип комплексної інформатизації навчання вимагає повної інформатизації діяльності викладача і студента [11, с. 259–260; 13, с. 263–264]; 9) *принципи проектування мети і змісту* інтенсивного вивчення правових дисциплін майбутніми фахівцями в умовах коледжу є такі: а) відповідності мети і змісту навчання вимогам державних освітніх стандартів; б) генералізації, який передбачає концентрацію змісту навчання навколо провідних принципів, ідей і закономірностей науки, на якій базується дисципліна; в) історизму, який вимагає розкриття передісторії, стану і тенденцій подальшого розвитку явища; г) комплексності й цілісності [13, с. 264]; 10) *принципи проектування дидактичної системи і навчального процесу* є такими: а) відповідності дидактичної системи і дидактичного процесу закономірностям навчання, що є їхньою першоосновою; б) провідної ролі теоретичних знань; в) єдності навчальної, виховної і розвивальної функцій навчання; г) стимулювання і мотивації позитивного ставлення студентів до навчання; д) проблемності; е) поєднання колективної навчальної роботи з індивідуальним підходом, який вимагає формування досвіду індивідуальної і колективної діяльності студентів, застосувати індивідуальні і колективні форми навчання; є) поєднання абстрактного мислення з наочністю [13, с. 264]; 11) *додаткові (традиційні) принципи* включають: активність, свідомість і самостійність студентів за керівної ролі викладача, систематичність і послідовність навчання, доступність, міцність оволодіння змістом [13, с. 26; 20, с. 43–50].

Список використаної літератури

1. Лебедик Л. Багаторівнева система педагогічної підготовки викладачів економіки у країнах Європи. *Тези Всеукраїнської наук.-практичної конф. «Проблеми забезпечення якості вищої освіти України в умовах інтеграції до Болонського процесу»* (16-18 грудня 2009 р.). К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет, 2009. С. 100–104.
2. Лебедик Л.В. Використання інформаційних технологій для забезпечення якості системи підготовки викладача вищої школи в умовах магістратури. *Інформаційні технології – 2017* : зб. тез IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих науковців, 18 трав. 2017 р., м. Київ / Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; відповід. за вип.: М.М. Астаф'єва та ін. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. С. 132–134.
3. Лебедик Л.В. Компоненти структури педагогічної компетентності магістра економіки. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2009. Вип. 46. С. 77–82.
4. Лебедик Л.В. Критерії і рівні сформованості педагогічної компетентності магістрів економіки. *Постметодика*. 2009. №7 (91). С. 49–54.
5. Лебедик Л.В. Моніторинг якості педагогічного професіоналізму магістрів економіки. *Вища освіта України. Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору»*. Додаток 2 до №3, том III (28). 2011. С. 129–135.
6. Лебедик Л.В. Моніторинг якості системи підготовки викладача вищої школи. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»* : Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». К. : Гнозис, 2015. Додаток 1 до вип. 36, Том II (62). С. 465–473.
7. Лебедик Л.В. Моніторинг якості системи підготовки та підвищення кваліфікації викладачів вищої школи. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти* : збірник матеріалів II регіональної науково-практ. конф. (м. Тернопіль, Україна, 20 листопада 2018 року). / укладачі: Брик Р. С., Дідух Т. Г. Тернопіль, 2019. – С. 35–42.
8. Лебедик Л.В. Оцінювання культури вищого навчального закладу через якість здоров'язбережувального середовища. *Взаємодія духовного й фізичного виховання в становленні гармонійно розвиненої особистості* : збірник статей за матеріалами IV Міжн. науково-практичної онлайн-конференції (Слов'янськ, Україна, 23-24 березня 2017 р.) у 2 томах / гол. ред. В. М. Пристинський. Слов'янськ : ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет», 2017. Т. 1. С. 495-500.

9. *Лебедик Л.В.* Сучасні наукові підходи до якості підготовки викладачів вищої школи в умовах магістратури. *Якість вищої освіти : сучасні тенденції та перспективи розвитку освітньої діяльності вищого навчального закладу* : матеріали ХLI Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 18-19 лютого 2016 р.). Полтава : ПУЕТ, 2016. С. 200–203.
10. *Лебедик Л.В.* Формування професійної культури майбутніх викладачів в умовах магістратури. *Актуальні проблеми технологічної, професійної освіти, культурології та дизайну* : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практ. конф. з нагоди 40-річчя факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка (9-10 жовтня 2018 року) / За ред. В. П. Титаренко, А.Ю. Цини. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2018. С. 122–133.
11. *Стрельніков В.Ю., Бритченко І.Г.* Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ. Полтава : ПУЕТ, 2013. 309 с.
12. *Стрельніков В.Ю.* Дослідження якості педагогічної практики магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи». *Якість вищої освіти : вдосконалення змісту та організації практичної підготовки студентів* : матеріали ХL Міжнар. наук.-метод. конф. (м. Полтава, 25–26 лютого 2015 р.). Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 76–78.
13. *Стрельніков В.Ю., Жук Л.Б.* Принципи організації системи інтенсивного вивчення правових дисциплін фахівцями з економіки. *Україна Цивілізація. Том 5. Утвердження українського цивілізаційного простору : духовно-історичні передумови, сучасні тенденції та перспективи розвитку* / Карпатський університет імені Августина Волошина; Українська богословська академія ; редкол. : Бедь В. В. (гол. ред.), Гайданка Є.І. (відп. секр.), Урста С.В. та ін. Ужгород : Видавничий відділ КаУ, 2016. С. 258–264.
14. *Стрельніков В.Ю.* Критерії якості освітнього середовища в педагогічній системі М.В. Остроградського. *М.В. Остроградський видатний математик, механік і педагог*. Матеріали міжнародної конференції, присвяченої 200-річчю з дня народження М.В. Остроградського 26–27 вересня 2001 року. Полтава : ПДПУ ім. В.Г. Короленка, 2001. С. 154–156.
15. *Стрельніков В.Ю.* Критерії якості підготовки бакалаврів економіки. *Економіка, бізнес-адміністрування, право*. 2018. Вип. № 4(4). С. 301–308.
16. *Стрельніков В.Ю.* Критерії якості підготовки фахівців у закладах освіти. *Використання технологій менеджменту якості в управлінні закладами освіти* : збірник матеріалів ІІ регіональної науково-практичної конференції (м. Тернопіль, Україна, 20 листопада 2018 року). / укладачі : Брик Р.С., Дідух Т.Г. Тернопіль, 2019. С. 73–79.
17. *Стрельніков В.Ю.* Менеджмент якості підготовки магістрів спеціальності «Педагогіка вищої школи». *Менеджмент розвитку соціально-економічних систем у новій економіці* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 14-15 травня 2015 р.). Полтава : ПУЕТ, 2015. С. 194–197.
18. *Стрельніков В.Ю.* Педагогічна діагностика якості підготовки майбутніх фахівців : *Морские технологии : проблемы и решения – 2014* : Материалы Всеукраинской научно-практической конференции преподавателей, аспирантов и сотрудников. Керчь : Керченский государственный морской технологический университет, 2014. С. 210–220.
19. *Стрельніков В.Ю.* Показники якості дидактичної системи згідно з вимогами ISO 9001. Матеріали ХХХІІ міжнар. наук.-метод. конф. «Якість вищої освіти : інтерактивні методи спільної навчальної діяльності викладачів і студентів», 29–30 березня 2007 року. Полтава : ПУСКУ, 2007. С. 154–155.
20. *Стрельніков В.Ю.* Проектувальна майстерність як складник професійної культури педагога. *Актуальні проблеми технологічної, професійної освіти, культурології та дизайну* : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з нагоди 40-річчя факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (9–10 жовтня 2018 року) / за ред. В. П. Титаренко, А. Ю. Цини. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2018. С. 43–50.
21. *Стрельніков В.Ю.* Система якості підготовки бакалаврів економіки за міжнародними стандартами ISO 9001:2008. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Філософія. Політологія»*. Вип. 94-96. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. С. 151–156.